

Félags- og húsnæðismálaráðuneytið
Skúlagötu 4, 101 Reykjavík

26. ágúst 2026

Frumvarp til laga um breytingu á lögum um almannatryggingar (eingreiðsla, orlofs- og desemberuppbót)

Umsögn Barnaheilla – Save the Children á Íslandi við mál nr. 156/2026 í samráðsgátt stjórnvalda

Með frumvarpinu eru lagðar til tvær breytingar til að styðja fólk sem á rétt til greiðslna samkvæmt lögum um almannatryggingar. Barnaheill – Save the Children á Íslandi fagna aðgerðum sem stuðla að bættum kjörum lífeyrisþega. Markmið laga um almannatryggingar er að tryggja þeim sem þess þurfa bætur og aðrar greiðslur vegna elli, örorku og framfærslu barna. Með frumvarpsdrögunum er hins vegar aðeins litið til fyrstu tveggja hópanna.

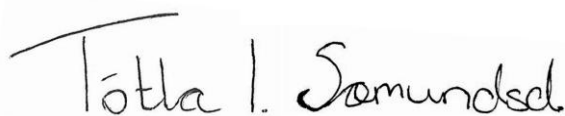
***Barnaheill hvetja ráðuneytið til að styðja börn sem búa við fátækt með því að
útvíkka frumvarpið svo það nái til þeirra sem fá greiddan barnalífeyri.***

Barnalífeyrir er skv. 40. gr. laga um almannatryggingar greiddur með barni þar sem annað foreldri er látið eða fær greiðslur skv. IV. kafla laganna, þ.e. örorkulífeyri og sjúkra- og endurhæfingargreiðslur. Árlegur barnalífeyrir með hverju barni er 511.608 kr. en séu báðir foreldrar látnir eða fá greiðslur skv. IV kafla skal greiddur tvöfaldur barnalífeyrir. Hér er því um að ræða lægri upphæð á hvern einstakling en hjá þeim hópum sem frumvarpsdrögunum er ætlað að ná til, en bæði fullur örorkulífeyrir sem og sjúkra- og endurhæfingargreiðslur skulu vera 4.560.000 kr. á ári. Því þyrfti mögulega að skoða útfærslu á eingreiðslu og orlofs- og desemberuppbót í hlutfallslegu samhengi við árlega greiðslu.

Með því að breyta frumvarpinu á þennan hátt má ætla að greiðslur myndu skila sér beint til fjölda fjölskyldna þar sem börn búa við fátækt. Mikilvægt er að stjórnvöld beiti öllum ráðum til að uppræta fátækt með öllu meðal barna, en fátækt er mest meðal barna öryrkja og einstæðra foreldra. Könnun Vörðu, sem lögð var fyrir þau sem voru með örorku-, endurhæfingar- lífeyrisréttindi eða örorkustyrk haustið 2023, sýndi m.a. að slæm fjárhagsstaða kemur oft í veg fyrir að hægt sé að greiða grunnþætti fyrir börn. Tæplega fjögur af hverjum tíu lýstu því að þau geti ekki greitt kostnað vegna tómsunda, félagslífs eða gefið börnum sínum jóla- og/eða afmælisgjafir.

Barnaheill – Save the Children á Íslandi lýsa sig reiðubúin til frekara samráðs sé þess óskað.

Virðingarfyllst,

Tóttla I. Sæmundsdóttir

Framkvæmdastjóri Barnaheilla – Save the Children á Íslandi